

Національний
банк України

Щомісячні опитування підприємств України

Листопад 2023 року

Надані результати є відображенням лише думки респондентів і не є прогнозами та оцінками Національного банку України

Випуск № 50
Департамент статистики та звітності

Головне

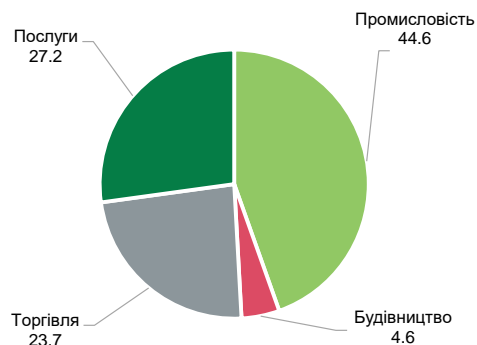
Бізнес другий місяць поспіль стримано оцінив поточні результати діяльності своїх підприємств у найближчій перспективі. **Індекс очікувань ділової активності (ІОДА) у листопаді становив 49.1** (у жовтні – 49.6).

- Воєнні дії та їх наслідки, посилення безпекових ризиків, розрив логістичних ланцюгів, певні обмеження пропозиції електроенергії та її здорожчання для бізнесу, податкові зміни, звуження інвестиційного попиту, а також брак кваліфікованих працівників продовжують стримувати економічну активність підприємств та негативно впливають на їхні очікування.
- Підприємства промисловості, будівництва та сфери послуг очікують погіршення результатів своєї діяльності: респонденти налаштовані на зменшення обсягів експортних замовлень, обсягів будівництва та обсягів нових замовлень на будівництво/послуги.
- Водночас збереглися позитивні оцінки підприємствами промисловості обсягів виготовленої продукції, нових замовлень на продукцію, а підприємства сфери послуг очікують збільшення обсягу наданих послуг, на відміну від попереднього місяця.
- Підприємства торгівлі залишаються єдиним сектором економіки, що прогнозує поліпшення результатів своєї діяльності завдяки сповільненню інфляції, сталому внутрішньому попиту та збільшенню пропозиції товарів.
- На тлі подальшого зростання закупівельних цін, очікується зростання цін/тарифів на власну продукцію/послуги.
- Пропозиції на ринку праці залишаються стриманими. Зменшення кількості працівників продовжують очікувати керівники усіх секторів, найбільше – в секторі будівництва.

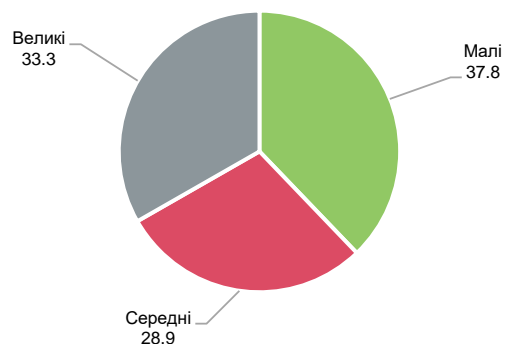
НБУ публікує результати щомісячного опитування в форматі «Відкриті дані». Інформація доступна за посиланням <https://bank.gov.ua/ua/open-data/api-dev>

Паспорт вибірки

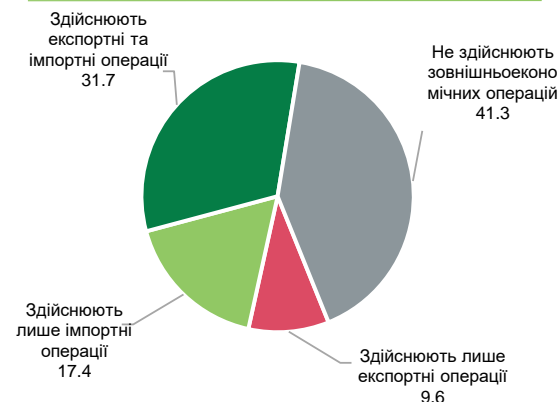
Розподіл респондентів за секторами економіки, %

Розподіл респондентів за розміром підприємств, %

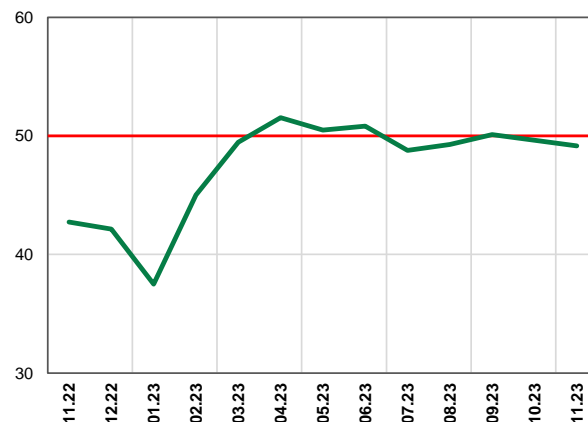
Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- Час проведення опитування: 06 – 23 листопада 2023 року
- Опитано всього: 460 підприємств
- Горизонт опитування: зміна показників діяльності підприємств у листопаді порівняно з жовтнем

Сектор	Вагова структура для розрахунку ІОДА, %	Дифузійний індекс (секторальний)		
		Жовтень 2023	Листопад 2023	Зміна м/м
Промисловість	36.8	50.0	49.2	-0.8
Будівництво	2.5	44.8	40.6	-4.2
Торівля	25.2	53.0	50.9	-2.2
Послуги	35.5	47.2	48.4	1.3
Загалом	100.0	ІОДА (в цілому по Україні)		
		49.6	49.1	-0.5

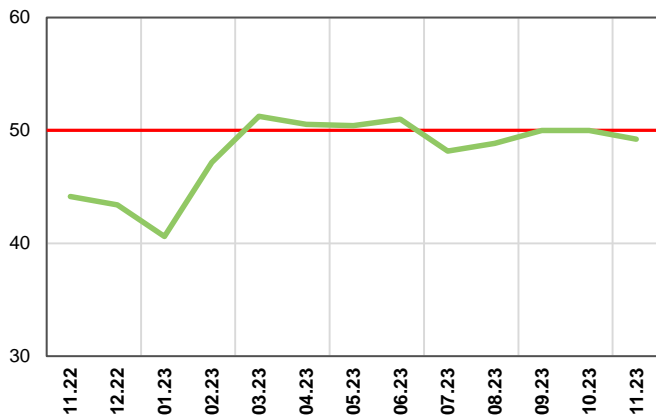
Індекс очікування ділової активності

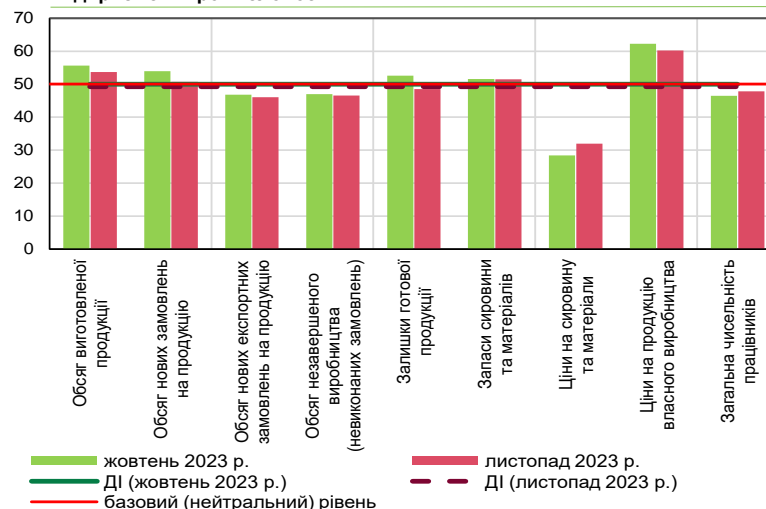
В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлень

Промисловість

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств промисловості

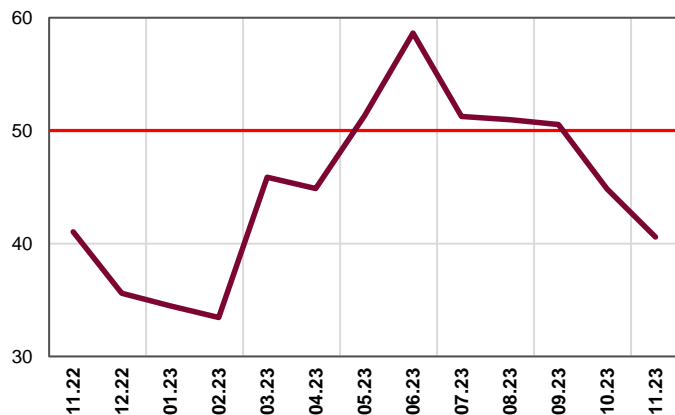
Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників економічного стану підприємств промисловості

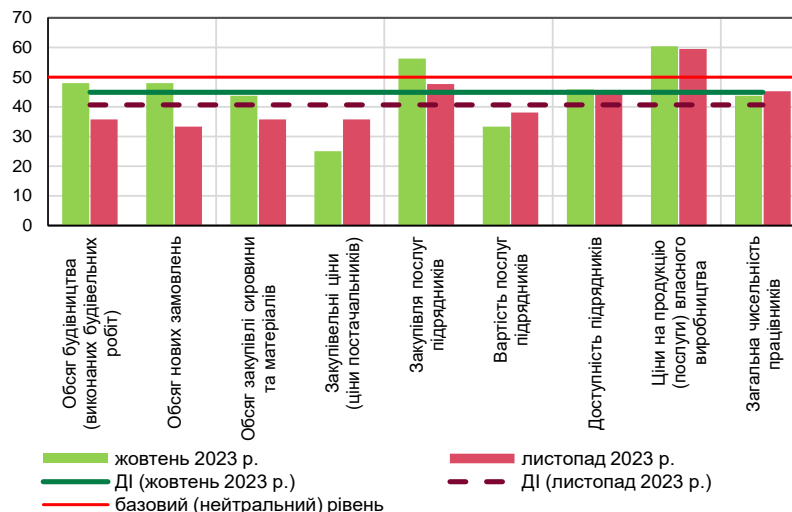
- Підприємства промисловості в листопаді прогнозували погіршення результатів своєї економічної діяльності через складнощі з експортом товарів, розрив логістичних ланцюгів та посилення бойових дій. ДІ сектору становив 49.2 (у жовтні – 50.0).
- Респонденти продовжують очікувати, хоча й нижчими темпами, збільшення обсягів виготовленої продукції та обсягів нових замовлень на продукцію: ДІ – 53.7 і 50.7 відповідно (у жовтні – 55.7 і 53.9 відповідно).
- Натомість дещо посилилися песимістичні оцінки щодо обсягів нових експортних замовлень на продукцію, а також обсягів незавершеного виробництва: ДІ – 46.1 і 46.6 (у жовтні – 46.8 і 46.9 відповідно).
- Поліпшилися та є позитивними оцінки щодо залишків готової продукції: ДІ – 48.5 (у жовтні – 52.6).
- На тлі дещо нижчих очікувань щодо зростання вартості сировини та матеріалів, підприємства налаштовані на помірніше здорожчання цін на продукцію власного виробництва: ДІ – 32.0 і 60.2 (у жовтні – 28.4 і 62.2).
- Керівники підприємств галузі не очікують збільшення загальної чисельності працівників: ДІ – 47.8 (у жовтні – 46.5).

Будівництво

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств будівництва

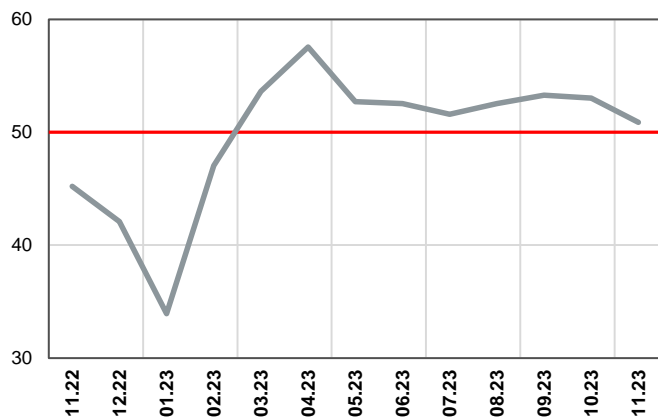
Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників економічного стану підприємств будівництва

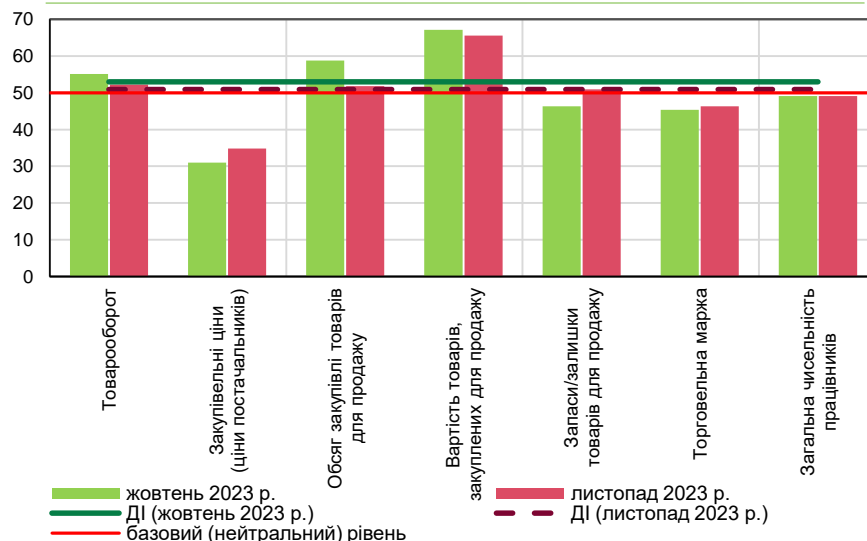
- Підприємства будівництва найпесимістичніше серед інших секторів оцінили економічні результати своєї діяльності в найближчій перспективі, зважаючи на зростання виробничих витрат, звуження інвестиційного попиту, брак кваліфікованих кадрів, а також сезонні умови: **ДІ знизився до 40.6** (у жовтні – 44.8).
- Респонденти очікували на подальше зменшення обсягу будівництва, обсягу нових замовлень, а також обсягу закупівлі сировини та матеріалів: ДІ – 35.7, 33.3 і 35.7 відповідно (у жовтні – 47.9, 47.9 і 43.8).
- Попри пом'якшення оцінок щодо вартості послуг підрядників, очікується зменшення закупівлі їхніх послуг: ДІ – 38.1 і ДІ – 47.6 відповідно (у жовтні – 33.3 і 56.3 відповідно). Збереглися негативні оцінки щодо доступності підрядників: ДІ – 45.2 (у жовтні – 45.8).
- Будівельники прогнозували незначне сповільнення підвищення цін на продукцію/послуги власного виробництва на тлі суттєвого зниження оцінок щодо сповільнення темпів зростання цін постачальників: ДІ – 59.5 і 35.7 відповідно (у жовтні – 60.4 і 25.0 відповідно).
- У секторі очікується подальше скорочення загальної чисельності працівників: ДІ – 45.2 (у жовтні - 43.8).

Торгівля

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств торгівлі

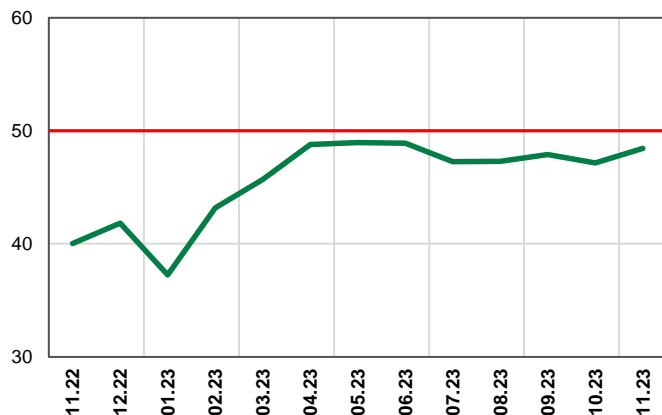
Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників підприємств торгівлі

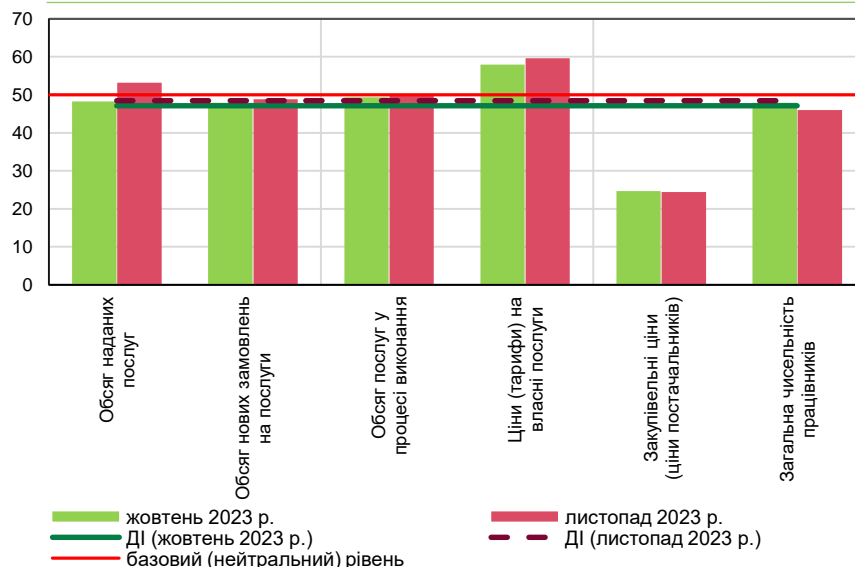
- Підприємства торгівлі залишаються найоптимістичнішими серед інших секторів економіки, позитивно оцінивши дев'ятий місяць поспіль свою ділову активність завдяки зниженню інфляційного тиску, збереженню стійкості валютного ринку та споживчому попиту: ДІ – 50.9 (у жовтні – 53.0).
- Очікувалося подальше збільшення обсягів товарообороту та обсягів закупівлі товарів для продажу, хоча й нижчими темпами: ДІ – 52.3 і 51.8 відповідно (у жовтні – 55.1 і 58.8 відповідно). Одночасно очікувалося зменшення запасів/залишків товарів для продажу: ДІ – 50.9 (у жовтні – 46.3).
- Респонденти прогнозують зниження темпів здорожчання закупівельних цін, а також вартості товарів, закуплених для продажу: ДІ – 34.9 і 65.6 (у жовтні – 31.0 і 67.1 відповідно).
- Очікується зменшення торговельної маржі: ДІ – 46.3 (у жовтні – 45.4).
- Зберігаються песимістичні очікування щодо загальної чисельності працівників: ДІ, як і в жовтні, становив 49.1.

Послуги

Дифузійний індекс очікувань ділової активності підприємств сфери послуг

Дифузійні індекси (ДІ) очікуваних показників підприємств сфери послуг

- Підприємства сфери послуг дещо послабили песимістичні оцінки щодо результатів своєї діяльності в найближчій перспективі: ДІ становив 48.4 (у жовтні – 47.2).
- Респонденти очікували збільшення обсягу наданих послуг: ДІ – 53.2 (у жовтні – 48.3). Одночасно пом'якшились оцінки щодо зменшення обсягу нових замовлень: ДІ – 48.8 (у жовтні – 47.9). Не очікувалося змін обсягу послуг у процесі виконання: ДІ – 50.0 (у жовтні – 49.3).
- На тлі очікування здорожчання закупівельних цін, респонденти очікували зростання цін (тарифів) на власні послуги: ДІ – 24.4 і 59.6 (у жовтні – 24.7 і 58.0).
- Посилились очікування щодо скорочення загальної чисельності працівників: ДІ – 46.0 (у жовтні – 47.9).

Додатки

Дані опитування підприємств промисловості у листопаді 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Обсяг виготовленої продукції	29	50	21
Обсяг нових замовлень на продукцію	24	53	23
Обсяг нових експортних замовлень на продукцію	14	64	22
Обсяг незавершеного виробництва (невиконаних замовлень)	11	72	18
Залишки готової продукції	21	60	19
Запаси сировини та матеріалів	21	60	19
Ціни на сировину та матеріали	40	57	3
Ціни на продукцію власного виробництва	22	77	1
Загальна чисельність працівників	7	82	11

Дані опитування підприємств будівництва у листопаді 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Обсяг будівництва (виконаних будівельних робіт)	5	62	33
Обсяг нових замовлень	10	48	43
Обсяг закупівлі сировини та матеріалів	10	52	38
Закупівельні ціни (ціни постачальників)	29	71	0
Закупівля послуг підрядників	14	67	19
Вартість послуг підрядників*	24	76	0
Доступність підрядників	5	81	14
Ціни на продукцію (послуги) власного виробництва	24	71	5
Загальна чисельність працівників	10	71	19

Дані опитування підприємств торгівлі у листопаді 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Товарооборот	26	53	21
Закупівельні ціни (ціни постачальників)	32	66	2
Обсяг закупівлі товарів для продажу	27	50	23
Вартість товарів, закуплених для продажу	41	49	10
Запаси / залишки товарів для продажу*	22	54	24
Торговельна маржа	6	80	14
Загальна чисельність працівників	7	83	9

Дані опитування підприємств сфери послуг у листопаді 2023 року

Показник	% відповідей		
	Збільшиться	Без змін	Знизиться
Обсяг наданих послуг	25	57	18
Обсяг нових замовлень на послуги	22	53	25
Обсяг послуг у процесі виконання	18	65	18
Ціни (тарифи) на власні послуги	22	76	2
Закупівельні ціни (ціни постачальників)	52	47	1
Загальна чисельність працівників	6	81	14

Основні терміни та поняття

- **Дифузійний індекс (ДІ)** – показник, розрахований як сума часток “позитивних” (зростання) відповідей та половини часток “нейтральних” (без змін) відповідей за формулою:

$$DI_j = (P \cdot 1) + (E \cdot 0.5) + (N \cdot 0),$$

де P – частка респондентів, що повідомляють про зростання (оптимістичні оцінки);

E – частка респондентів, що повідомляють про відсутність змін;

N – частка респондентів, що відзначають зниження (песимістичні оцінки).

За умови, що $P + E + N = 100$

- Значення індексу коливається від 0 до 100:

рівень 50.0 – відсутність змін порівняно з попереднім місяцем;

вище 50.0 – поліпшення або зростання порівняно з попереднім місяцем;

нижче 50.0 – погіршення або скорочення порівняно з попереднім місяцем.

Чим більше відхилення індексів від рівня 50.0, тим вища швидкість змін.

- Розрахунок ДІ показників “залишки готової продукції” та “ціни на сировину та матеріали” для промисловості, “закупівельні ціни/ціни постачальників” та “вартість послуг підрядників” для будівництва, “закупівельні ціни/ціни постачальників” та “запаси/залишки товарів для продажу” для торгівлі, “закупівельні ціни постачальників” для сфери послуг здійснено на основі інверсії відповідей: зростання – песимістична оцінка, зниження – оптимістична.
- **ІЮДА** – показник, середньозважений за частками секторів економіки у ваговій структурі.

Національний банк України

[Web](#) ▪ [Facebook](#) ▪ [Twitter](#) ▪ [Flickr](#) ▪ [Youtube](#) ▪ [Instagram](#)